

Lehdistötiedote 2.3.1998

Tuloissa ja kulutuksessa mitatun eriarvoisuuden kehitys Suomessa 1971–1994

Palkansaajien tutkimuslaitos on julkaissut yhdenmukaisesti kotitalousaineistoihin perustuvan tutkimuksen, "Tuloissa ja kulutuksessa mitatun eriarvoisuuden kehitys Suomessa 1971–1994". Tutkimuksen laati STS-säätiön rahoituksen turvin erikoistutkija Ilpo Suoniemi.

Lisätietoja: Ilpo Suoniemi, puh. (09) 2535 7342, e-mail: Ilpo.Suoniemi@labour.fi

Eriarvoisuus ja köyhyys vähenevät 1970-luvun alussa

Erityisen paljon tuloissa mitattu eriarvoisuus lieveni vuosien 1971 ja 1976 välillä. Samalla vähenevät sekä suhteellinen että absoluuttinen köyhyys. Tähän johtaneet tärkeimmät syyt olivat palkkatulojen aiempaa tasaisempi jakautuminen ja niiden osuuden samanaikainen kasvu. Nämä olivat seurausta mm. talouden rakennemuutoksen myötä kohonneesta työhönsallistumisasteesta.

Eriarvoisuudessa ei merkittävää muutosta ennen 1990-luvun alkua

Vuosien 1976 ja 1990 välillä tulojaossa ja sen rakenteessa ei ole nähtävissä merkittäviä muutoksia. Erisuuntaiset kehityspiirteet ovat eliminoineet toistensa vaikutukset. Palkkatulojen osuuden alenemiseen liittyi saman aikainen ansioläkkeiden osuuden kasvu ja etuuksien aiempaa tasaisempi jakautuminen.

Laman seurauksena tulot laskivat ja pienituloisten suhteellinen eriarvoisuus väheni

1990-luvun laman myötä käytettävissä olevat tulot laskivat noin 10 %. Palkkatulot laskivat huomattavasti ja verotus kiristyi, mutta tulonsiirtojen osuuden kaksinkertaistuminen kompensoi vaikutuksen lopulliseen tulonjakoon. Itse asiassa suhteellinen tulonjako on tasoittunut jakauman alapäässä. Ansiotulon menetykset ovat puristaneet jakaumaa kohti perustoimeentulon lattiatasoa, jonka tulonsiirtojärjestelmät takaavat. Suhteellinen köyhyys väheni mutta kiinteään tulojaan perustuva köyhyys kasvoi.

Pääomatulot huolestuttavat tulonjaon tulevassa kehityksessä

Eriarvoisuus kasvoi korkeimmilla tulotasolla. Kaikki eivät kärsineet lamasta. Kehitykseen yhdistyi tuotannontekijä-

tulojen rakenteen muutos. Pääomatulojen osuuden kasvu ja niiden jakauman epätasaistuminen vaikutti epäsuotuisesti tulonjakoon 1990-luvulla. Tämä kehityssuunta, joka on huolestuttava tulonjaon tulevan kehityksen kannalta, alkoi jo 1980-luvun alussa ja voimistui laman myötä.

Lama on voinut lisätä keski-ikäisten välisiä pysyviä tuloeroja

Tutkimuksessa verrattiin myös tuloissa ja kulutuksessa mitattua vaihtelua syntymävuosikohorteittain. Suomessa eivät tuloerot kumuloidu elinkaaren myötä siinä määrin kuin esimerkiksi Isossa-Britanniassa, jossa tulonsiirtojärjestelmien muodostama turvaverkko on harva.

Yleensä laman seurauksena tapahtunut tulojenkin muutos oli suurempi kuin vastaava kulutuksessa mitattu muutos. Poikkeuksena oli viisissäkymmenissä olevien kohortti. Siinä kulutuksen vaihtelussa havaitut erot olivat suuremmat kuin tulojen. Tämä viittaa pysyvien tuloerojen muodostumiseen laman seurauksena. Sitä vastoin nuoremmat eivät pidä omalta osaltaan tapahtunutta eriarvoisuuden muutosta pysyvänä. ■

Julkaisu

Ilpo Suoniemi:

Tuloissa ja kulutuksessa mitatun eriarvoisuuden kehitys Suomessa 1971–1994

Palkansaajien tutkimuslaitos, Tutkimuksia 70, Helsinki 1998.

ISBN 952-5071-16-2

Tilaukset

Irmeli Honka

puh. (09) 2535 7338, fax (09) 2535 7332

e-mail: Irmeli.Honka@labour.fi

Tilauhinta: 80 mk